

Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon av Akvafarm AS, 2026

Risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet og velferd

Rapport	
Rapporttittel	Saksnummer
Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon av Akvafarm AS	2026/72751
Gradering	Dato for rapport
Offentlig	26.06.2026
Deltakere i revisjonsteamet	Revisjonsleder
Olav Eikenæs, Marit Alstad Wasmuth, Silje Kristin Kaldestad	Silje K. Kaldestad

1 Innledning

Mattilsynet gjennomførte systemrevisjon hos Akvafarm AS, den 19. og 20 mai, i henhold til varsel om revisjon datert 26. mars 2026:

- Dokumentgjennomgang fra 21. april til 3. juni, ref. dokumentlisten.
- Åpningsmøte og intervju av ledelsen 19., 20., og 27. mai
- Verifikasjonstilsyn på deres lokalteter i den 12. og 14. mai
- Oppsummeringsmøte 3. juni

2 Bakgrunn og regelverk

I 2025 døde 43,3 millioner laks over 3 gram i norske settefiskanlegg. Dette tilsvarer en nedgang på 6,5 % sammenlignet med 2024, ifølge Veterinærinstituttets Fiskehelse rapport 2025. Dødelighetsårsaker er sykdommer og andre helseutfordringer knyttet til levemiljø. Innrapporterte velferdshendelser for settefisk har ofte en alvorlig karakter, der mange fisk er berørt. Et stadig endret risikobilde, kombinert med intensiv produksjon, krever at virksomhetene har god risikostyring for systematisk å forebygge hendelser.

Tilsynsdivisjonen setter fokus på utsettsdødelighet i 2026. Helseutfordringer i settefiskfasen påvirker også fiskens livsløp etter utsett i sjø.

Revisjon av oppdrettsselskapene på systemnivå er ett av verktøyene Mattilsynet benytter for å påse at regelverket etterlevs i havbruksnæringen. For mer informasjon viser vi til rapportserie på våre nettsider: [Systemrevisjon av oppdrettsselskapene/Mattilsynet](#).

Aktuelt regelverk for revisjonen:

- Dyrevelferdsloven § 3, § 8 og § 24
- Matloven § 19
- Forskrift om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen
- Forskrift om dyrehelse
- Forskrift om transport av akvakulturdyr
- Akvabiosikkerhetsforskriften, Forordning 2020/691, Kapittel 2, Artikkel 5.

Mattilsynets adgang til å gjennomføre revisjon følger av dyrevelferdsloven § 30 og matloven § 23 om tilsyn og vedtak.

3 Mål

Målet med denne revisjonen var å undersøke om Akvafarm AS sin risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet og velferd er i henhold til aktuelt regelverk beskrevet i varsel om revisjon.

4 Akvafarm AS

Vi hadde en god og åpen dialog med dere under revisjonen. All etterspurt dokumentasjon ble tilsendt innen frist, og dere la godt til rette for åpningsmøtet, intervju og verifikasjonstilsyn. Dere var også ærlige på utfordringer og eventuelle svakheter dere selv har observert, og uttrykte vilje og evne til å ta tak i dette.

Akvafarm AS (Akvafarm) driver settefiskproduksjon på to lokaliteter, *Storelva i Berg (Bergsbotn)* i Senja kommune og *Sørfjorden* i Dyrøy kommune, begge gjennomstrømningsanlegg. Akvafarm er et datterselskap til Brødrene Karlsen Holding AS, som også driver med fiskemottak og videreforedling av kvitfisk og laksefisk. Selskapet består i tillegg av tre underselskap, blant annet Flakstadvåg Laks AS som driver lakseoppdrett i sjø og lakseslakteri.

Om Akvafarm AS -settefiskproduksjon	
Antall lokaliteter: *	2
Antall tillatelser: *	3
Samlet årlig produksjonstillatelse (millioner fisk): **	
- Storelva i Berg	5,0
- Sørfjorden	2,5
Rapporterte velferdshendelser 2025: ***	5
Antall påviste utbrudd listeførte sykdommer 2025: ***	0

* Kilde: Akvakulturregisteret

** Kilde: Akvafarm AS

*** Kilde: Mattilsynets innrapporterte data

5 Resultat

Denne rapporten presenterer vår vurdering av deres styringssystemer på revisjonstidspunktet innenfor revisjonens tema. Våre funn er delt inn i avvik og forbedringspunkt som vi definerer slik:

Avvik: Observasjoner der vi påviser brudd på regelverket.

Forbedringspunkt: Observasjoner der vi mener det foreligger risiko for brudd på regelverket, hvor vi mener virksomheten bør vurdere tiltak.

Vi har funnet to avvik:

- Risikovurdering, planer og tiltak
- Avvikshåndtering

Vi understreker at det kan finnes avvik og forbedringspunkt innenfor andre tema i styringssystemene som ikke er omtalt i denne rapporten.

Våre vurderinger er begrunnet med konkrete observasjoner. Disse skal ikke forstås som en uttømmende liste, men er en overordnet fremstilling av hovedtrekkene ved observasjonen og eksempler på praktiske konsekvenser.

Rapporten gir en beskrivelse av feil og mangler knyttet til regelverket. Prosesser, aktiviteter og tiltak dere har, og som er ivaretatt i henhold til regelverket, er ikke beskrevet.

5.1 Avvik

5.1.1 Risikovurdering, planer og tiltak

Avvik:

Akvafarm AS har mangler knyttet til kartlegging av farer og problemer og på denne bakgrunn også mangler knyttet til vurdering av risiko, og kan videre ikke vise hvordan planer og tiltak utarbeides for å redusere risikoforholdene.

Hjemmel:

Forskrift IK-Akvakultur § 5, tredje ledd bokstav f.

Begrunnelse:

Styringssystemet synliggjør ikke hvordan selskapet oppnår en helhetlig risikostyring. Ledelsen holdes løpende orientert om driften og gjør nødvendige tilpasninger underveis, men kan ikke dokumentere hvordan relevante data sammenstilles og brukes til å vurdere et samlet risikobildet. Selskapet har ikke rutine for å gjennomføre *ledelsens gjennomgang*, og grunnlaget for å fastsette mål, vurdere risiko og beslutte strategier og tiltak er i liten grad dokumentert.

Eksempler på observasjoner som ligger til grunn for vår vurdering:

- Risikokartlegging på operativt nivå gjøres årlig ved at dere vurderer potensielle uønskede hendelser knyttet til driftens ulike prosesser, fra innlegg til levering. Det er uklart hvordan kartleggingsprosessen skjer på selskapsnivå, da verken avvikstrender, velferdsscoringer, dødelighetskategoriseringer eller internrevisjoner synes å inngå i beslutningsgrunnlaget.
- Prosedyre for risikovurdering, *Risikovurdering* (ID1492), er svært kortfattet og gir lite støtte til hvordan risikovurderinger skal utarbeides.
- Risikoanalysene viser ikke risiko før og etter tiltak, og synliggjør derfor ikke tiltakenes risikoreduserende effekt, funksjon eller prioritet. Risikoreduserende tiltak er ofte lite konkrete, eksempelvis «*prosedyrer*», «*løpende vurdering*», «*tilsyn*», uten at det henvises til relevante dokumenter for beskrivelse av omfang og utførelse. Det er derfor uklart hvordan kritiske tiltak kommuniseres ut for å sikre gjennomføring og ønsket effekt.
- Risikoaksept er ikke definert, og risikomatrixens inndeling gir kunstig lav risiko. Hendelser med massedød som potensiell konsekvens («*svært høy konsekvens*») må opptre minst 5 ganger i året («*middels sannsynlighet*») før risikoen havner på rødt i matrixen. Selskapets risikovillighet i forhold til fiskehelse- og velferd fremstår derfor som høy.

Eksempler knyttet til velferdsrisiko:

- I prosedyre *Tetthetsgrenser* (ID 5781) opererer dere med høyere tetthetsgrense enn fiskehelsetjenestens anbefaling, jf. *Veterinær helseplan* (ID1014), men kan ikke vise til objektive erfaringsdata fra egen produksjon eller risikoanalyser som kan forsvare dette. Flere av avvikene vi fikk se var knyttet til høy tetthet og høy CO₂.
- Dere har ikke tatt i bruk dødelighetskategorisering og kan derfor ikke vise til statistikk eller trender på selskapets vanligste dødelighetsårsaker.
- På åpningsmøtet ble det opplyst at «*sommersår*» er et gjentakende problem i utekar, særlig i Sørfjorden, som dere foreløpig ikke har funnet årsak til. Vi kan ikke se at *sommersår* er registrert som en av velferdsrisikoene for anlegget, eller at omfanget er dokumentert.
- Velferdsscoreing («*100-test*») gjøres før levering av smolt, men brukes ikke som et verktøy for å overvåke velferdsutvikling i løpet av produksjonen. Under åpningsmøtet og i intervju kom det frem at dette er noe dere tenker å innføre, blant annet fordi det vil kunne bidra til å identifisere utløsende årsak til redusert velferd, som «*sommersår*», og for å kunne sette inn tiltak på et tidligere tidspunkt.

Eksempler knyttet til biosikkerhet:

- Dere har mangler knyttet til sluser og generasjonsskiller i begge anlegg, noe vi også bekreftet på verifikasjonstilsyn. Dere har etablert ulike risikoreduserende rutiner som begrensning av kryssende trafikk, renhold, overvåking av smittestatus og tørketid, men det er uklart om dere har konkrete planer om å etablere varige, strukturelle barrierer mellom generasjonene.

- Produksjonsplan for smoltavdelingen i Sørfjorden legger opp til 1–3 dagers opphold mellom generasjoner. Dere erkjente at dette gir begrenset tid til nødvendige hygienetiltak. *Smittespredning som følge av utilstrekkelig renhold mellom generasjoner* er angitt som en av selskapets topp 10 risikoer, men vi kan ikke se at årsaker til *utilstrekkelig renhold* er adressert. De risikoreduserende tiltakene som er angitt – *renhold og tørketid* – forutsetter begge tilstrekkelig tid til gjennomføring for at de skal ha ønsket effekt. Risikovurderingen viser derfor ikke hvordan risikoen som følger av korte oppholdstider mellom generasjonene skal håndteres.
- PRV-1 er påvist flere ganger i fisk fra Bergsbotn, inkl utbrudd av klinisk HSMB. Det skal derfor ikke flyttes fisk fra Bergsbotn til Sørfjorden, jf. Risikovurdering ID 40536. Vi kan likevel ikke se at dere har målrettede tiltak mot å bli kvitt mulige patogener husstammer etter gjentakende påvisning, som PRV-1, HPR0, *Flavobacterium psychrophilum*.
- Dere har ikke restriksjoner på flytting av fisk fra Sørfjorden til Bergsbotn, eller til blanding av de to fiskegruppene i sjøanlegg til eget underselskap (Flakstadvåg laks). Dette viser at dere aksepterer smitterisiko med PRV/HSMB til «smittefri» fisk.

5.1.2 Avvikshåndtering

Avvik:

Akvafarm AS har mangelfulle rutiner for å forebygge, avdekke og rette opp avvik fra krav fastsatt i eller i medhold av akvakulturlovgivningen.

Hjemmel:

Forskrift IK-Akvakultur § 5, tredje ledd bokstav g.

Begrunnelse:

Styrende dokumenter gir lite støtte til behandling av fiskehelse og -velferdsavvik, og til hvordan avvik skal bidra til selskapets kontinuerlige forbedringsarbeid.

Avviksbehandlingen er i hovedsak begrenset til strakstiltak for konkrete avvik eller hendelser, og vi kan ikke se at avvik benyttes systematisk til strategisk arbeid, som risikostyring og justering av mål.

Eksempler på observasjoner som ligger til grunn for vår vurdering:

- Rotårsaksanalyser er ikke beskrevet i prosedyre for avviksregistreringer, jf, *Avviksregistreringer og forbedringer (ID 1255)*, og verken rotårsak eller forebyggende tiltak kommer tydelig frem i avviksbehandlingene. I åpningsmøtet og intervju ble det gitt eksempler på at enkelte hendelser er utredet grundigere enn det dokumentasjonen viser. Dette var noe dere uttrykte behov for å bli bedre på.
- I avvikssystemet skal det krysses av om avviket dekkes av eksisterende risikovurderinger eller representerer ny risiko, men kobling til aktuelle risiko

fremkommer ikke. Det er derfor uklart hvordan avvik bidrar til å øke kunnskapsgrunnlaget for relevante risikoer.

- Dere kan ikke vise til systematisk bruk av avviksstatistikker og trendanalyser. Mye av grunnlaget for beslutninger knyttet til fiskehelse og -velferdshendelser virker derfor å være basert på fortløpende erfaringer (status) og subjektive vurderinger av alvorlighetsgrad.
- Avvik på fiskehelse og -velferd rangeres ikke etter alvorlighetsgrad i avvikssystemet og kan derfor heller ikke sorteres ut og bli gjenstand for trendanalyse.
- Manglende måloppnåelse blir foreløpig ikke avvikshåndtert, men under intervju uttrykte ledelsen at dette kunne være et nyttig verktøy.

6 Verifikasjonstilsyn

Vi viser til tilsynskvittering etter gjennomførte verifikasjonstilsyn på følgende lokaliteter:

Lokalitetsnummer	Lokalitetsnavn	Saksnr	Dato
13946	Sørfjorden	2026/72751	12.05.2026
11426	Storelva i Berg («Bergsbotn»)	2026/72751	15.05.2026

7 Dokumentliste

Følgende dokumenter ble benyttet under planleggingen og utføringen av tilsynet.

- Bedriftsinformasjon Akvafarm AS
- Stillingsbeskrivelse Daglig leder Akvafarm AS
- Stillingsbeskrivelse Driftsleder Bergsbotn
- Stillingsbeskrivelse Driftsleder Sørfjord
- Stillingsbeskrivelse Fiskehelseansvarlig
- Stillingsbeskrivelse Kvalitetsleder
- Stillingsbeskrivelse Produksjonskoordinator
- Beslutningslinjer og møtestruktur
- Innholdsfortegnelse internkontroll fiskehelse -velferd og biosikkerhet
- ID 1492 Risikovurdering
- Vannstopp ID 1356 (Bergsbotn)
- Vannstopp ID 58438 (Sørfjorden)
- Massedød som følge av oksygenvikt ID 58422
- Andre utfordringer med vannkvalitet ID 30784
- Dødelighet i forbindelse med startføring ID 58453

- Sykdom ID 1399
- Smitte via innsett av rogn ID 30736
- Spredning av smitte grunnet utilstrekkelig renhold mellom generasjoner ID 58320
- Produksjonslidelser hos fisk ID 58451
- Dårlig vannkvalitet på inntaksvann ID 58455
- Utsatt levering av smoltifisert fisk ID 58473
- ID 1509 Mål Akvafarm AS
- ID 12736 Handlingsplan fiskehelse og velferd
- ID 12735 Produksjonsevaluering Bergsbotn 2025
- ID 12741 Produksjonsevaluering Sørfjord 2025
- ID 1283 Internkontroll
- ID 42444 Referat Internrevisjon Global G.A.P. AQ 20 - AQ 22
- ID 12740 Revisjonsrapport Fiskevelferd og Biosikkerhet Akvafarm 09.04.2026
- ID 58482 Avvik etter internrevisjon fiskevelferd og biosikkerhet, Administrasjon
- ID 1014 Veterinær helseplan
- ID 1486 Røkting
- ID 1479 - Beredskapsplan Fiskehelse -velferd
- ID 1548 Overordnet biosikkerhetsplan
- ID 6271 Lokalitetsspesifikk biosikkerhetsplan - Bergsbotn
- ID 6272 Lokalitetsspesifikk biosikkerhetsplan - Sørfjorden
- ID 12742 Produksjonsplan Bergsbotn
- ID 12743 Produksjonsplan Sørfjord
- Oversikt leveranser og dødelighet
- 2025.08.19 - Akvafarm Bergsbotn
- 2024.04.23 - Akvafarm Bergsbotn ekstrabesøk
- 2025.06.01 - Smoltattest Flakstadvåg Laks - V25 Akvafarm Bergsbotn
- 2025.09.04. Smoltattest - Sjurelv FO H25 - Akvafarm Bergsbotn
- 2025.05.20 - Akvafarm Sørfjorden KSO
- 2025.09.30 - Akvafarm Sørfjorden akutt KSO
- 2025.05.23. - Smoltattest Cermaq V25 - Akvafarm Sørfjorden
- ID 1255 Avviksregistrering og forbedringer
- Avvik Akutt dødelighet 1102 ID 44658
- Avvik Eskalerende sårutvikling 1100 ID 35591
- Avvik Forøket dødelighet G2502 ID 44131
- Avvik Hegre i 1101 ID 34387
- Avvik Høy dødelighet Hall A ID 32197
- Avvik Lavt oksygen ID 44593
- Avvik Mye finneslitasje ID 45343
- Avvik Skader i ansikt og sår grodd i 803 ID 45345
- Avvik Sår fisk ID 33515
- Avvik Økt dødelighet ID 36668
- Levering til brønnbil
- Levering til brønnbåt
- Risikovurderinger mottak av rogn
- Risikovurderinger Levering

- Tetthetsgrenser
- Grenseverdier vannkvalitet
- Isolering av kar
- Scoringsveileder smolt
- Plan for forbedringer
- Oversikt leveranser og dødelighet Vår 2025
- Uke 4 ukentlig ledermøte smolt
- Produksjonsmøte 27.04.26
- Produksjonsmøte Sørfjord uke 19
- Avviksmøte uke 14
- Presentasjon Åpningsmøte
- Produksjonsevaluering: Sørfjord April 2026
- Produksjonsevaluering Sørfjord 2025
- Resultat 100- test kar 1107 06.02.2026
- Prosedyre 100 - test
- Produksjonsmøte Sørfjord uke 20
- Avvik: Skadedyraktivitet, Sørfjord, Hele anlegget
- Avvik: Dødelighet/Sår fisk 1101, Sørfjord, 11 MTR
- Avvik: Forøket dødelighet etter utsett fra klekkeri til stf avd
- Avvik: Srtømblink/strømbrudd
- Avvik: Lavt oksygen
- Avvik: Manglende Co2 målinger i uke 37 og 38
- Avvik: Forøket dødelighet G2502
- Avvik: Fisk med sår
- Avvik: Høy CO2
- Avvik: Oksygen alarm
- Avvik: Høy Co2 vekst avd og ute avd
- Avvik: Høy Co2 vekst avd
- Avvik: Høy Co2 stf avd
- Avvik: Vannstopp til 3etg
- Avvik: Høy Co2 11-metringer
- Avvik: Høy Co2 ute avd.
- Avvik: Høy Co2 stf avd
- Avvik: Tom automat
- Avvik: Høy CO2 i avdelinger
- Avvik: Overhoppere i vekst avd
- Avvik: Kar rant over
- Avvik: Liten flow til brønnbåt under telling.
- Avvik: Økt dødelighet
- Avvik: Høy Co2 vekst avd.
- Ukentlig ledermøte smolt - Referat Uke 20
- Strategidokument

Sammen trykker vi framtiden for mennesker, dyr og natur